

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

KLAIPĖDOS „PAJŪRIO“ PROGIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

IŽANGA

Vizito laikas – 2017 m. lapkričio 13–17 d.

Vizito tikslas – mokyklų veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Komandos sudėtis ir narių funkcijos:

Milda Sinickienė – vadovaujančioji vertintoja, išorės vertintojai: Danguolė Petkienė, Vilma Orloviienė, Jolanta Lemberdienė, Inga Litvinienė, Alma Uznė, kuruojanti vertintoja, Ligita Visockienė, stažuotoja.

Mokykla pradėjo veikti 1985 m. Laukininkų mikrorajone kaip Klaipėdos 26-oji vidurinė mokykla. 2007 metais ji reorganizuota į Klaipėdos „Pajūrio“ pagrindinę mokyklą, kuri nuo 2017 metų liepos 1 d. tapo Klaipėdos „Pajūrio“ progimnazija. Progimnazijoje vykdomos pradinio ugdymo, pagrindinio ugdymo programos pirmos dalies ir neformaliojo vaikų švietimo programos tautinės mažumos (rusų) kalba. Progimnazijoje mokosi 478 mokiniai, 36 specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, yra 22 klasių komplektai, veikia pailgintos dienos grupė, veiklą organizuoja ukrainiečių ir baltarusių neformaliojo švietimo sekmadieninės mokyklos. Progimnazija ugdymą organizuoja atsižvelgdama į daugiakultūrį bendruomenės kontekstą.

Išorės vertintojai stebėjo 105 pamokas, šešias klasių valandėles, du neformaliojo švietimo užsiėmimus, gilinosi į mokinių, mokytojų ir specialistų veiklą pamokose, progimnazijos vadovų, mokytojų, klasių vadovų ir aptarnaujančio personalo darbą kabinetuose, koridoriuose ir kitose progimnazijos patalpose. Vizito metu išorės vertintojai kalbėjosi su Progimnazijos, Metodinės, Mokinių tarybų nariais, tėvų komiteto atstovais, Įsivertinimo grupės, Vaiko gerovės komisijos nariais, socialiniais partneriais, klasių vadovais, mokytojais, mokiniais, progimnazijos darbuotojais. Analizuoti progimnazijos veiklos, mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai.

STIPRIŪJŲ VEIKLOS ASPEKTŲ APRAŠYMAS, KOMENTARAI

1. Asmenybės branda (1.1. – 3 lygis). Vertybinių nuostatų ir kompetencijų ugdymo tikslai numatyti „Pajūrio“ progimnazijos strateginiuose dokumentuose (progimnazijos vizijoje – „demokratiška, atvira kaitai mokykla, ugdanti savarankišką, kūrybingą asmenybę, bendruomenės narių santykius grindžianti tarpusavio supratimu, pasitikėjimu ir pagalba“) atsispindi mokinių asmenybės ugdyme: dauguma mokinių atviri, kūrybingi, geba bendrauti, vertina savitarpio pagalbą. Mokinių socialumas tinkamai ugdomas organizuojant įvairias veiklas, kuriose siekiama atsižvelgti į daugiakultūrį bendruomenės kontekstą, tėvų pageidavimus formuoti tautinį-kultūrinį ir pilietinį identitetą. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai progimnazijoje jaučiasi pakankamai saugiai, bendrauja su bendraamžiais, nevengia iššūkių, dalyvauja renginiuose, lanko neformaliojo švietimo veiklas. *Išorės vertintojai daro išvadą, kad dauguma mokinių nori ir moka bendrauti, bendradarbiauti, dalyvauti bendrose veiklose, jie pripažįsta kitų teisę būti kitokiems, ir yra geranoriški, supranta mokymosi vertę. Mokiniais rūpi jų aplinka ir jie prisideda ją kuriant.*

2. Pasiekimų asmeniškumas (1.2.1. – 2 lygis, aspektas – 3 lygis). Progimnazijoje sudaromos geros sąlygos daugumai mokinių dalyvauti neformaliojo švietimo užsiėmimuose, renginiuose, projektinėje veikloje, dalykų olimpiadose, konkursuose ir varžybose, bendrauti su kitų mokyklų mokiniais, tai stiprina galimybes asmeniškai siekti įvairių pasiekimų. 2017–2018 mokslo metais 352

mokiniai (73,2 proc.) dalyvauja neformaliojo švietimo veiklose mokykloje, o 280 mokinių (58,2 proc.) – mieste. Progimnazijos pasiekimai olimpiadose, konkursuose ir varžybose yra geri. Progimnazijoje vyksta veiksmingas ir savitas mokinių etnokultūrinis bei tautinis-kultūrinis ugdymas. Išorės vertintojai daro išvadą, kad tinkama *mokinių veikla, siejanti formalųjį ir neformalųjį švietimą, stiprina progimnazijos mokinių bendrąsias kompetencijas, skatina saviraišką.*

3. Pagalba mokiniui (2.1.3. – 3 lygis, aspektas – 3 lygis). Progimnazijoje tinkamai susitarta dėl paramos ir pagalbos teikimo tvarkos. Socialinė, psichologinė pagalba, teikiama paveikiai: svarbiausias problemas sprendžia socialinė pedagogė, psichologė, VGK priimami aktualūs sprendimai dėl pagalbos specialiujų ugdymosi poreikių mokiniams, mokinių elgesio ir drausmės problemų, prevencinio darbo organizavimo. Mokiniai žino, kur kreiptis ištikus nesėkmei, susidūrus su problemomis. VGK veikla, organizuojant SUP mokinių ugdymą, yra tinkama: reguliariai tiriami ir laiku identifikuojami SUP mokinių poreikiai. Daug dėmesio skiriama prevenciniam darbui, mokinių saugumo užtikrinimui bei saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimui. Tėvams skiriamos psichologo konsultacijos, vyksta individualūs pokalbiai. *Išorės vertintojai daro išvadą, kad paveikus progimnazijos specialistų, mokytojų bei vadovų bendradarbiavimas, sistemingas VGK komandinis darbas sudaro sąlygas mokiniams laiku gauti pagalbą, kuri suteikia galimybes mokiniams tinkamai ugdytis pagal savo galias, spręsti tarpusavio bendravimo problemas, suvokti save kaip asmenybę.*

4. Santykiai ir mokinių savijauta (2.3.2. – 3 lygis, aspektas – 3 lygis). Daugumoje (87,6 proc.) stebėtų pamokų fiksuoti geri ir labai geri mokinių bei mokinių ir mokytojų tarpusavio santykiai nulėmė gerą mokinių savijautą ir mikroklimate kokybę. Vertintojų pastebėjimus patvirtino pokalbiai su direktoriumi ir įvairiomis bendruomenės grupėmis: vienas iš didžiausių vadybinės veiklos pasiekimų – geras psichologinis mikroklimate progimnazijoje. Mokiniai tvirtino, kad daugumos mokinių santykiai su bendraklasiais ir mokytojais yra draugiški, geranoriški ir pagarbūs. Pokalbyje Tėvų komiteto nariai taip pat teigė, kad progimnazijoje vyrauja labai gera emocinė atmosfera. *Išvardinti faktai leidžia tvirtinti, kad pagarba ir pasitikėjimu grįsti tarpusavio santykiai lemia daugumos mokinių gerą savijautą, leidžia jaustis saugiams, būti pripažintiems, – tai ypač svarbu daugiakultūriame progimnazijos kontekste. Tai turi įtakos geram mikro klimatui bei mokymosi rezultatams.*

5. Veiklos, įvykiai ir nuotyčiai (2.3.2. – 3 lygis, aspektas – 3 lygis). Mokinių ir tėvų nuomone, progimnazijoje gausu įdomių neformaliojo švietimo veiklų, tad vaikai gali išbandyti save įvairiose veiklose. Daugiausia neformaliojo švietimo valandų progimnazijoje skiriama muzikiniam ugdymui (25 proc.), dailei ir technologijoms (13,6 proc.), šokiui (13,6 proc.) ir folklorui (11,4 proc.). Įvairius neformaliojo švietimo užsiėmimus mokykloje lanko 73,64 proc. mokinių, o meno ir sporto mokyklas (ne mokykloje) pasirinko 58,6 proc. mokinių. Socialiniai partneriai įtraukiami organizuojant karjeros dienas, vykdant prevencinius projektus. *Išorės vertintojai daro išvadą, kad veiklos, įvykiai ir nuotyčiai yra paveikūs. Intensyvus mokyklos gyvenimas, kartu patiriami nuotyčiai stiprina progimnazijos vaidmenį vietos bendruomenėje, padeda tobulinti mokinių bendrąsias kompetencijas, tinkamai skatina asmenybės ūgtį.*

6. Aplinkų bendrakūra (3.1.3. – 3 lygis, aspektas – 3 lygis). Progimnazijos erdves, kabinetus (ypač pradinių klasių) puošia meniški ir spalvingi mokinių darbai, kurie ne tik teikia jaukumo patalpoms, bet ugdo mokinių kūrybiškumą, saviraišką, lavina estetinį skonį. Kai kuriuose kabinetuose ir koridoriuose demonstruojami projektiniai darbai, padedantys mokiniams geriau suvokti pateikiamą informaciją. Minėdami tolerancijos dieną, mokiniai progimnazijos sienas puošė iš spalvoto popieriaus iškirptais delniukais, taip įprasmindami ir primindami progimnazijos vertybes. *Tinkama*

aplinkų bendrakūra leidžia mokiniams pasijusti mokyklos kūrėjais ir šeimininkais, tai suteikia jiems pasitikėjimo savimi, stiprina jų tapatumo jausmą bei savivertę.

7. Optimalus išteklių paskirstymas (4.1.1. – 2 lygis, aspektas – 3 lygis). Materialūs progimnazijos ištekliai naudojami lanksčiai ir skaidriai. Dokumentų analizė rodo, kad ugdymo įstaiga įsiskolinimų už paslaugas neturi, mokinio krepšelis pakankamas. Pokalbiuose mokytojai teigė, žinantys, kokios priemonės ir įranga yra ugdymo įstaigoje, gali lanksčiai jomis naudotis (kompiuteriais, techninių priemonių klase). Naujų mokymo(si) priemonių ar mokymo(si) procesui reikalingos įrangos įsigijimą mokytojai derina su administracija. *Apibendrinami surinktą medžiagą, vertintojai daro išvadą, kad išteklių paskirstymas tinkamas, sudaro sąlygas progimnazijos tikslams ir uždaviniams įgyvendinti.*

8. Skaidrumas ir atvirumas (4.1.3. – 2 lygis, aspektas – 3 lygis). Progimnazijos savivaldos skaidrumas ir atvirumas tinkamas. Atskiriems klausimams spręsti progimnazijoje sudarytos dvi ilgalaikės darbo grupės, keturios komisijos. *Progimnazijoje toleruojama nuomonių įvairovė, diskutuojama ir derinami įvairūs požiūriai visuose savivaldos lygmenyse, gebama susitarti, siekiant pokyčių ir pažangos.*

9. Bendradarbiavimo kultūra (4.2.1. – 3 lygis, aspektas – 3 lygis). Naujos sudėties Progimnazijos taryba pradėjo veikti nuo 2017 m. rugsėjo 1 d. Ji teikia ir palaiko iniciatyvas, bendradarbiauja su Mokytojų, Mokinių tarybomis, administracija bei yra išipareigojusi kaitai. Progimnazijos administracija, mokytojai, pagalbos mokiniui specialistai taip pat įvardija save stipria komanda, kurios pagrindiniai darbo principai yra bendras tikslų siekimas, bendradarbiavimas ir tarpusavio pagalba. Psichologinę, socialinę, pedagoginę bei specialiąją pedagoginę pagalbą teikiantys specialistai glaudžiai bendradarbiauja tarpusavyje, su kitais bendruomenės nariais bei socialiniais partneriais. V GK iniciatyva įkurta „Tėvų mokykla“, kurioje kartą per mėnesį tėvams vedami užsiėmimai. *Išorės vertintojai daro išvadą, kad gera bendradarbiavimo kultūra įgalina bendruomenę siekti aukštesnių individualių ir bendrų rezultatų.*

10. Progimnazijos atvirumas (4.2.3. – 3 lygis, aspektas – 3 lygis). Progimnazijos socialiniai partneriai atstovauja įvairioms visuomenės gyvenimo sritims. Glaudžiai bendradarbiaujama su mikrorajone ir netoliese esančiomis progimnazijomis, lopšeliais-darželiais, profesinėmis mokyklomis bei „Aitvaro“ ir „Žaliakalnio“ gimnazijomis, kuriose dauguma buvusių progimnazijos mokinių tęsia tolesnį mokymąsi. Paveikūs ryšiai sieja su Klaipėdos Dievo Motinos Globėjos ir Šv. Mikalojaus cerkve. Tai padeda įtvirtinti vertybes, kuriomis siekiama, kad mokiniai išmoktų gyventi santarvėje su kitais žmonėmis daugiakultūroje aplinkoje. Informacija apie progimnazijos veiklą teikiama interneto svetainėje, Facebook paskyroje, miesto laikraštyje „Klaipėda“. *Išorės vertintojai daro išvadą, kad progimnazijos atvirumas paveikus, skatina mokymąsi be sienų, mokinių patirčių įvairovę bei kontekstualų ugdymąsi.*

TOBULINTINŲ VEIKLOS ASPEKTŲ APRAŠYMAS, KOMENTARAI

1. Pažangos pastovumas (1.2.1. – 2 lygis, aspektas – 2 lygis). Ugdymo(si) pagalbos poreikis aptiriamas su mokiniais ir kartais su jų tėvais, tačiau teiktos pagalbos veiksmingumas netiriamas. Išorės vertintojų komanda teigia, kad mokinio pažanga įgyjant kompetencijas yra nevienodai sparti, tačiau ji yra atpažįstama formaliajame ugdyme ir neformaliajame švietime. Daugumoje stebėtų pamokų (74,3 proc.) mokytojai neskyrė dėmesio pamokos uždavinio įgyvendinimo pamatavimui,

nenurodė pamatuojamų vertinimo kriterijų, nesuteikė mokiniams galimybių patiems stebėti savo mokymąsi ir prisiimti atsakomybę už pamokos uždavinio įgyvendinimą. Tose pamokose mokinių pažanga ir pasiekimai buvo patenkinami arba prasti. Pakankamai stiprus vertinimo ugdant ir kiekvieno mokinio pažangos ir pasiekimų ryšys (koreliacijos indeksas – 0,77) rodo, kad parinkus tinkamus vertinimo būdus pamokoje, kiekvienas mokinys būtų skatinamas daryti didesnę pažangą. *Apibendrinus vertinimo metu surinktus duomenis, išorės vertintojų komanda teigia, kad pažangos pastovumas yra tobulintinas. Jei mokytojai planuodami pamokas numatyty konkrečius, pamatuojamus mokymosi uždavinius su vertinimo ir įsivertinimo kriterijais, tai aptariant pamokos pasiekimus bei sistemingai analizuojant mokymosi sėkmių bei nesėkmių priežastis, įvertintų kiekvieno mokinio pažangą. Tai stiprintų ir kiekvieno mokinio asmeninę atsakomybę už mokymosi rezultatus.*

2. Mokymosi įprasminimas (2.2.1. – 2 lygis, aspektas – 2 lygis). Mokinių mokymosi lūkesčiai aptariami nesistemingai. Tik pavieniai kalbinti mokiniai gebėjo išsakyti savo individualius mokymosi lūkesčius. Daugumoje (62, 59,1 proc.) stebėtų pamokų vyravo tradicine (poveikio) mokymo paradigma (T) grįstas mokymas, kai mokytojas buvo aktyvus veikėjas, pats formulavo pamokos uždavinį, buvo atsakingas už mokymą, o mokinys – pasyvus informacijos priėmėjas. Šiose pamokose dažniausiai taikyti tradiciniai, į mokymą orientuoti ugdymo metodai: mokytojo aiškinimas, pasakojimas, demonstravimas, mokinių veiklos organizavimas grįstas vadovavimu, pamokoje nesistemingai leista mokiniams savarankiškai ir aktyviai veikti. *Išorės vertintojai daro išvadą, kad mokymosi įprasminimas yra tobulintinas. Mokytojas, norėdamas mokiniui padėti mokytis, įgyti prasmingos patirties, turi keisti nuostatas dėl mokymo paradigmos. Įtraukus mokinius į ugdymo proceso planavimą, tinkamai parinkus aktyvinančius, problemų sprendimo bendradarbiaujant mokymosi metodus, tyrinėjimus, žaidimus, saviraiškos, kūrybiškumo reikalaujančius uždavinius, temas, susijusias su mokinių kasdienybe, leidus mokiniams patiems veikti pamokoje, padidėtų jų pasitikėjimas savo jėgomis. Išaugusi motyvacija skatintų planuoti mokymąsi, patiems prisiimti atsakomybę dėl savo mokymosi pažangos, įsivertinti bei siekti aukštesnio pasiekimų lygio.*

3. Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas (2.2.2. – 2 lygis, aspektas – 2 lygis). Stebėtose pamokose nesistemingai išnaudotos diferencijavimo ir individualizavimo galimybės. Nors vertintojams pateiktose pamokų planavimo kortelėse mokytojai įrašė informaciją apie specialiujų ir kitų ypatingų poreikių mokinius, išanalizavus stebėtų pamokų protokolus nustatyta, kad tik pavienėse pamokose (4,8 proc.) mokytojai diferencijavo ar individualizavo užduotis, veiklas ar tempą, atsižvelgė į mokymosi stilius. Dažniausiai mokytojai teikė pagalbą konsultuodami pagal poreikį, stebėjo mokymąsi. *Iš stebėtų pamokų, pokalbių su mokiniais, Metodinės tarybos nariais, tėvais darytina išvada, kad diferencijavimas individualizavimas, suasmeninimas yra tobulintinas. Tikėtina, kad mokiniai pasiektų geresnių rezultatų, jei pamokose formuluojant mokymosi uždavinį būtų diferencijuojami laukiamos sėkmės kriterijai, įvardijami pamatuojami, mokiniams aiškūs vertinimo kriterijai, ugdomi savivaldaus mokymosi įgūdžiai, daugiau dėmesio būtų skirta mokymo turinio (informacijos kiekio, šaltinių, priemonių), proceso (metodų, mokymosi būdų ir veiklos), tempo ir aplinkų pritaikymui skirtingiems mokinių poreikiams (tiek specialiųjų ugdymosi poreikių, tiek gabių vaikų).*

4. Vertinimo kriterijų aiškumas (2.4.1. – 2 lygis, aspektas – 2 lygis). Daugelyje stebėtų pamokų nepakankamai išnaudotos vertinimo, kaip motyvaciją skatinančio veiksnio, galimybės: stigo išsamios informacijos apie vertinimo kriterijus ir siekiamą individualią mokinio pažangą pamokoje. Tik 10 pamokų (9,5 proc.) stebėtų veiklų aiškūs vertinimo kriterijai ir tinkamas jų aptarimas su mokiniais išskirtas kaip stiprusis pamokos veiklos aspektas. Daugumoje pamokų pasiekimų ir pažangos vertinimas retai sietas su mokymosi uždaviniu, neparemtas aiškiais vertinimo kriterijais – 28

pamokose (26,7 proc.) šis veiklos aspektas fiksuotas kaip tobulintinas. Šiose pamokose vertinimo kriterijai nebuvo įvardinti, neaptarti su mokiniais – neaiškūs atliekamų veiklų siekiamai rezultatai. Kaip rodo ir apibendrinti koreliaciniai ryšiai, vertinimas ugdymui glaudžiai siejasi su vadovavimu kiekvienam mokiniui (koreliacijos indeksas – 0,74) bei kiekvieno mokinio pažanga (koreliacijos indeksas – 0,79). *Darytina išvada, kad tikslingai ir kryptingai planuojant mokinių veiklas, taikant aktyvius, mokinius įveiklinančius metodus, būtų sudaryta prielaida mokymosi sėkmei bei mokinių individualios pažangos vertinimui – sudarytų sąlygas tinkamesniam bei prasmingesniam pamokos veiklų apibendrinimui. Daugumai mokytojų rekomenduotina skirti didesnę dėmesį aiškių kiekvienos užduoties vertinimo kriterijų formulavimui ir aptarimui su mokiniais. Tai leistų mokiniams tinkamai analizuoti ir vertinti savo pažangą kasdien. Tikėtina, tokia veikla stiprintų mokinių savivoką ir motyvaciją siekti geresnių mokymosi rezultatų, ugdytų bendrąsias ir dalykines kompetencijas.*

5. Planų gyvumas (4.1.1. – 2 lygis, aspektas – 2 lygis). Progimnazijos veikla suplanuota, veiklos planavimo dokumentai skelbiami įstaigos interneto svetainėje. Rengiant 2016–2018 metų strateginį veiklos planą, atsižvelgta į „Valstybinę švietimo strategiją, Klaipėdos miesto savivaldybės strateginio planavimo dokumentus, švietimo būklę ir mokyklos bendruomenės poreikius“. Iš progimnazijos dokumentų analizės ir pokalbio su Metodinės tarybos nariais galima teigti, kad progimnazijos veiklos planų ir mokytojų rengiamų planų dermė yra nebloga, tačiau planų įgyvendinimo rezultatai nepamatuojami. Planų įgyvendinimą dauguma mokytojų supranta kaip pravestus renginius, tačiau jų nesieja su mokinių pasiekimais ir pažanga. *Progimnazijai verta daugiau laiko skirti veiklos planuose numatytų priemonių įgyvendinimo veiksmingumui aptarti, įtraukiant kuo daugiau bendruomenės narių, tokiu būdu didinant jų atsakomybę už prisiimtus įsipareigojimus, o planus atnaujinti ar koreguoti atsižvelgiant į pakitusią situaciją.*